

KOPZORGENRAAD (KZR)

EEN EXPERTTEAM VOOR EEN BETERE MENTALE GEZONDHEID VAN JONGEREN

De mentale gezondheid van jongeren onder de 30 jaar staat onder druk. Toch ontbreekt het aan structureel budget en concrete doelen vanuit het huidige kabinet. Met verkiezingen en een kabinetswissel op komst is dit hét moment om het tij te keren. Daarom doen expert- en jongerenorganisaties aanbevelingen aan het nieuwe kabinet. Maak psychische klachten niet langer enkel een probleem van jongeren zelf, maar een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ook het gehele kabinet is dus aan zet. De mentale gezondheid van jongeren moet een prioriteit worden van de overheid, waar structureel budget voor beschikbaar is. Kabinet, laat je adviseren door (ervaringsdeskundige) jongeren en een team van experts: een KopZorgenRaad (KZR).

AANBEVELINGEN JONGEREN- EN EXPERTORGANISATIES

1. Maak het bevorderen van de mentale gezondheid van jongeren (preventie) een prioritaire kabinetstaak:
 - Stimuleren beschermende factoren (promotie), met daarin een belangrijke rol voor het onderwijs: de leefomgeving van jongeren;
 - Terugdringen van risicofactoren in de samenleving (primaire preventie);
 - Daarnaast is goede en toegankelijke zorg voor jongeren van belang. Hiervoor verwijzen we naar de hervormingsagenda jeugd 2023-2028.
2. Reserveer structureel budget voor het uitvoeren van deze prioritaire kabinetstaak, bijvoorbeeld door een domeinoverstijgend preventiefonds;
3. Ontwikkel een lange termijn visie met daarin concrete doelen;
4. Het kabinet laat zich daartoe adviseren door:
 - (Ervaringsdeskundige) jongeren;
 - Een expertteam dat o.a. succesvolle buitenlandse voorbeelden en ondergetekende jongeren- en expertorganisaties betreft.

EEN SPECIAAL EXPERTTEAM VOOR DE MENTALE GEZONDHEID VAN JONGEREN

Mentale gezondheid is minstens zo belangrijk als fysieke gezondheid, maar er is nog te weinig bekend over waarom jongeren problemen ervaren en welke maatregelen werken. Het bevorderen van de mentale gezondheid is complex en van invloed op verschillende leefdomeinen van jongeren. Advies: faciliteer dat een KopZorgenRaad (KZR) wordt ingericht om het kabinet hierbij te helpen.

Samenstelling:

- Is een onafhankelijk, divers en multidisciplinair samengesteld expertteam;
- Waarvan jongeren structureel onderdeel uitmaken.

Adviseert het kabinet gevraagd en ongevraagd over:

- Urgent vereiste acties én een duurzame lange termijn aanpak;
- Hoe het kabinet, ondanks de complexiteit en veelzijdigheid van de problematiek, tot concrete maatregelen en acties kan komen. Vergelijkbaar aan fysieke gezondheid, waar bijvoorbeeld wordt gewerkt met concrete doelstellingen als het gaat om het terugdringen van overgewicht en alcoholgebruik;
- Waar nodig per domein en ministerie, maar waar mogelijk domeinoverstijgend, zoals de problematiek vraagt.

Komt bijeen:

- Per maand en zit (minstens) vier keer per jaar om tafel met het kabinet;
- Bij urgente problemen of actuele ontwikkelingen kan het expertteam vaker samenkomen en adviseren.

Adviseert het kabinet gevraagd en ongevraagd.

AANLEIDING EN CONTEXT

De mentale gezondheid van jongeren onder de 30 jaar staat onder druk:

- Suïcide is doodsoorzaak nummer één onder jongeren van 30 jaar ([CBS, 2023](#)).
- Eén op de vijf 12 tot 25-jarigen voelde zich psychisch ongezond (2021) ([CBS, 2022](#)).
- Eén op de twee studenten ervoer psychische klachten (zoals angst en somberheid), van wie 12% in ernstige mate (2021) ([Trimbos-instituut, RIVM en GGD GHOR, 2022](#)).
- Eén op de vier werknemers van 18-34 jaar ervoer burn-outklachten (2022) ([TNO, 2023](#)).
- Zorgvraag onder jongeren neemt toe, maar de GGZ staat onder druk ([KPMG, 2020](#)).

Het ontbreekt aan structureel budget en concrete doelen vanuit het huidige kabinet:

- Binnen de huidige begroting van het ministerie van VWS (2024) ontbreekt het aan **structureel budget** voor preventieve mentale gezondheid van jongeren. Dit budget is niet geoormerkt, 'verstopt' in losse subsidieregelingen en in begrotingen van aparte ministeries. Voor de aanpak 'Mentale gezondheid van ons allemaal' (MinVWS, 2022) is in 2024 **totaal €1,1 miljoen gereserveerd voor het versterken van de mentale gezondheid van jongeren**. Ofwel **0,001%** van het totale zorgbudget van €103,4 miljard.
- De bovengenoemde aanpak richt zich op verschillende domeinen (o.a. online, werk en onderwijs). Voorbeeldacties uit de ministerie-aanpak zijn: het organiseren van een 'European Health Week', 'het aanzwengelen van het maatschappelijke debat' en 'betere samenwerking met (initiatieven in) sectoren zoals het onderwijs en cultuur'. Het ontbreekt vooralsnog aan concrete doelen.

De zorgen van jongeren worden nog onvoldoende gehoord:

- Jongeren geven aan een [opeenstapeling van onzekerheid te ervaren](#). Zij hebben grote zorgen over de crises die vooral jongeren raken, zo ervaart [20% klimaatstress](#).
- Maak mentale gezondheid tot één van de prioriteiten van het (nieuwe) kabinet. Dat pleidooi van jongeren blijkt bijvoorbeeld uit het [Unicef](#) jongerenadvies op Prinsjesdag en het jongerenmanifest '[Het Jonge Geluid](#)' 2023, opgesteld door de acht grootste jongerenorganisaties. Jongeren stellen voor om een concreet actieplan mentale gezondheid te maken mét jongeren

We hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden:

- [Australië](#), de [EU](#), [Canada](#) en het [Verenigd Koninkrijk](#) gingen ons voor.

INITIATIEFNEMERS

LAKS, Rafke Hagnaars

JOBmbo, Miray Özügüzel

ISO, Demi Janssen

LSVB, Elisa Weehuizen

'Door het Geluid', Tess Franken

MET BEGELEIDING VAN

Expertisecentrum inclusief onderwijs (ECIO), Joyce van der Wegen

leren zonder belemmering

ONDERSTEUNERS

EXPERT- EN BELANGENORGANISATIES

113 zelfmoord
preventie

geestkracht
FNO

MIND

MIND
US

ieder(in)

de
Nederlandse
ggz

j jeugdzorg
nederland

diversion

GGD
GHOR
NEDERLAND

kenniscentrum
kinder-en
jeugdpsychiatrie

GG
DE GEZONDE
GENERATIE

T Transformers
Community

DE KWEKERIJ

Suicide
Preventie
Centrum

SYNC lab

**STUDEREN
& WERKEN
OP MAAT**

@ease

**JOIN
US**

TEJO
therapeuten
voor jongeren

Jimmy's

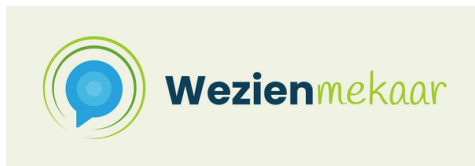
INSPIRATIELAB
ROBERTHAT

ONDERSTEUNERS

STUDENTEN- & JONGERENORGANISATIES

STICHTING
TIME OUT

AMBASSADEURS

THIJS LAUNSPACH

HANNAH VERBOOM

FLOORTJE SCHEEPERS

EVELINE CRONE

TIM SENDERS

VOORBEELDEN UIT HET BUITENLAND

Australië: een onafhankelijke adviesraad en onderzoekscentrum op het gebied van mentale gezondheid.

National Mental Health Commission

Toelichting op de website: The Commission monitors and reports on investment in mental health and suicide prevention initiatives, provides evidence based policy advice to Government and disseminates information on ways to continuously improve Australia's mental health and suicide prevention systems, and acts as a catalyst for change to achieve those improvements. This includes increasing accountability and transparency in mental health through the provision of independent reports and advice to the Australian Government and the community.

[About - National Mental Health Commission](#)

Europese Unie: een speciale expertgroep voor de publieke gezondheid.

Why does the Commission need to have recourse to outside experts?

Toelichting op de website: Although the Commission has considerable in-house expertise, it needs specialist advice from outside experts as a basis for sound policymaking. This may be provided by groups of experts or external consultants, or take the form of studies.

What is a Commission expert group?

A consultative body:

- set up by the Commission or its departments to provide them with advice and expertise
- composed of public and/or private sector members
- which meets more than once.
- Gathering expertise from various sources may include gathering the views of various stakeholders.

Let op: in de EU ligt de focus nog op publieke gezondheid. Voorstel is om een apart expert team op te richten voor de mentale gezondheid. Vorm kan wel inspiratie bieden.

[Register of Commission expert groups and other similar entities \(europa.eu\)](#)

[Expert Group on Public Health \(europa.eu\)](#)

United Kingdom (UK): een expertteam dat de overheid adviseert en onderzoekt waarom de mentale gezondheid onder druk staat en hoe dit beter kan.

Inquiry commission

Toelichting op de website: The Department and NHS England have made a clear commitment to improve mental health services for people who need them. In 2011, the government set an ambition that mental health would be valued as much as physical health. In October 2014, the Department and NHS England set a first set of standards for the access to mental health services that people should expect and how long they should have to wait for treatment.

[Improving Access to Mental Health Services inquiry - Committees - UK Parliament](#)

Canada: een organisatie opgericht door de overheid voor het bevorderen van de landelijke mentale gezondheid.

The Mental Health Commission of Canada (MHCC)

Toelichting op de website: The Mental Health Commission of Canada (MHCC) is a national non-profit organization created by the Canadian government in 2007 in response to a senate committee tasked to study mental health, mental illness, and addiction.

The MHCC was tasked with three major objectives:

1. To develop a national mental health strategy (until 2008, Canada was the only G8 nation that did not have one).
2. To oversee the development and implementation of an anti-stigma and anti-discrimination campaign.
3. To create a Knowledge Exchange Centre, with the aim of mobilizing evidence-based knowledge to improve best practices and increasing dialogue across Canada

[Mental Health Commission of Canada - Wikipedia](#)

[About - Mental Health Commission of Canada](#)